

JALOSTUSOHJELMA

Eestin raskas vetohevonen (*Eesti raskeveo hobune*)

Eestin Raskaat Vetohevoset ry.
Joutnantie 457
25500 Perniö
kotisivut: www.erhevoset.com

yhteyshenkilö:
hallituksen puheenjohtaja Tarja Halonen
Joutnantie 457
25500 Perniö
puh. 041 494 2960
säpo: halonen.tarja.helen@gmail.com

SISÄLLYSLUETTELO

1. Selvitys rodun jalostustavoitteista	3
1.1. Pitkäaikaiset jalostustavoitteet	
1.2. Lyhytaikaiset jalostustavoitteet	
1.3. Jalostusmenetelmät	
2. Määritelmä rodun ominaispiirteistä	5
2.1. Eestin raskaan vetohevosen historia	
2.2. Rotumääritelmä	
2.2.1. Ulkonäkö ja mitat	
2.2.2. Askellajit	
2.2.3. Luonne	
2.2.4. Terveys ja työkyky	
3. Tiedot eläinten yksilöintiä, polveutumista sekä tuotos- ja tulostietojen hyödyntämistä koskevasta järjestelmästä	9
3.1 Eläinten yksilöintitiedot	
3.1.1. Astutustodistus/varsomisilmoitus	
3.1.2. Orin astutusluettelo	
3.1.3. Varsomisilmoitus ja syntymän rekisteröinti	
3.1.4. Tunnistuslomake	
3.1.5. Mikrosiru ja siruttaminen	
3.1.6. DNA-polveutumistutkimus	
3.1.7. UELN-numero ja kantakirjanumero	
3.1.8. Nimen antaminen	
3.1.9. Kantakirjaan merkittävät tiedot	
3.1.10. Hevospassi	
3.2 Polveutumistiedot	
3.3 Tuotos- ja tulostiedot	
4. Tiedot kantakirjan rakenteesta ja jaottelusta	15
5. Selvitys siitä, millä perusteilla eläin merkitään kantakirjaan	16
5.1. Esikantakirja	
5.2. Orien pääkantakirja	
5.3. Orien kantakirja	
5.4. Tammojen pääkantakirja	
5.5. Tammojen kantakirja	
5.6. Lisäosa A	
5.7. Lisäosa B	
6. Tiedot eläimen jalostusarvon tai valintatyön perustavoitteiden määrittelyssä käytettävistä arviointimenetelmistä	19
6.1. Eestin raskaan vetohevosen arvosteluohje	
6.2. Orin lisensointi	
6.3. Hevosen arvostelulomake	
6.4. Hevosten ajo- ja vetokokeiden säännöt	
6.5. Hevosten ajo- ja vetokokeiden järjestelyohjeet	
6.6. Eestin raskaan vetohevosen lineaarisen arvostelun ohjeet	

Jalostusohjelma on ensimmäisen kerran hyväksytty Evirassa 08.09.2015. Muutokset 01.11.2018 ja 01.01.2020.

(Tämä Jalostusohjelma noudattaa alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän Eesti Hobusekasvatajate Seltsin vastaavien ohjelmien periaatteita, www.ehs.ee)

1. Selvitys rodun jalostustavoitteista

Jalostusohjelma koskee vuosia 2018-2028. Jalostusohjelman tavoitteena on taata eestin raskaan vetohevosien geneettisen perimän säilyttäminen ja jalostustyön tuloksena sellaisen monipuolisten käyttöominaisuuksien raskaan kylmäverisen hevostyyppin saaminen, joka vastaisi paikallisia vaatimuksia ja taloudellisia tarpeita ja joka löytäisi käyttöä matkailussa, ympäristöystävällisissä maatalous- ja metsätoissa, harrastus- ja näytöshevosena hyvän terveytensä, rauhallisen luonteensa ja yhteistyökykynsä ansiosta.

Jalostusohjelmaa toteutetaan Suomen Tasavallan ja Viron Tasavallan alueella.

Jalostusohjelmaan on v. 2018 lisätty erityisluvalla tehtävä risteytysohjelma vuosiksi 2018-2022.

1.1. Pitkäaikaiset jalostustavoitteet

- eestin raskaan vetohevosien perimän säilyttäminen,
- eestin raskaan vetohevosien kannan kasvattaminen ja levinnäisyyden lisääminen Suomessa, Virossa ja lähivaltioissa,
- lisätä eestin raskaan vetohevosien työkäytön mahdollisuuksia kasvattajia ja omistajia kouluttamalla.

Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n kestävässä jalostusohjelmassa tarkastellaan seuraavia osa-alueita: hevosten polveutuminen ja geneettinen monimuotoisuus, hevosen rakenne, hyvä luonne ja käyttöominaisuudet sekä eläinten terveys ja hyvinvointi.

1.2. Lyhytaikaiset jalostustavoitteet

- kannan kasvattaminen ja levinnäisyys Suomessa, Virossa ja lähivaltiossa, käyttäen mahdollisimman suurta osa geneettisestä perimästä,
- siitosorien valinta polveutumisen, rakenteen, näyttelyiden ja käyttökyvyntestien (mukaanlukien vetokokeiden ja valjakkoajon tulokset) tulosten sekä vanhempien ominaisuuksien ja polveutumisen perusteella,
- eestin raskaan vetohevosien ominaisuuksien ja historiallisen taustan esittely,
- koulutuspäivillä/seminaareissa rodun tunnetuksi tekeminen, jalostuksen edistäminen, kasvattajien ja omistajien tietojen lisääminen ruokinnasta, hoidosta, koulutuksesta, terveydenhoidosta ja lisääntymisestä,
- taata yhteistyö saman rodun kantanäyttäjää tai sen osaa pitävien yhdistyksien kanssa,
- taata kasvattajille asiantunteva riippumaton neuvontajärjestelmä astutusvalintojen tekemiseksi.

1.3. Jalostusmenetelmät

- Jalostusmenetelmänä on **puhdasjalostus**. Puhdasjalostuksessa paritettavat eläimet ovat samanrotuisia ja jalostuksessa säilytetään eestin raskaan vetohevosien tietyt ominaisuudet.
- Rotuun on mahdollista tehdä **kertaluontoinen risteytys** perimän monipuolistamiseksi ja sukusiitoksen välttämiseksi, erityisluvan saaneen risteytysohjelman perusteella.

Rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän Eesti Hobusekasvatate Seltsin (EHS) jalostusohjelman muutos 04.03.2018:

Erityisluvalla tehtävä risteytysohjelma vuosiksi 2018-2022:

On luvattua käyttää kertaluontoiseksi risteytykseksi ruotsin ardennereja perimän rikastamiseksi ja sukusiitoksen välttämiseksi. Aikavälillä 2018-2022 on luvattua hyväksyä siituskäyttöön ardennereja 10 % eestin raskas vetohevosrodun puhdasrotuisten orien ja tammojen määristä. EHSin hevoskanta (227 tammaa ja 75 oria, 01.01.2018) mahdollistaa ottaa risteytysohjelman aikana käyttöön 22 ardenneritammaa ja 8 -oria.

(Rinnakkaiskantakirjanpitäjän kanta 31.12.2017: tammoja 34, oreja 14.)

Risteytysohjelmassa saa käyttää ardennerioria, jonka arvostelu- ja rotulautakunta on hyväksynyt siituskäyttöön jalostusohjesäännön orin lisensointia koskevien määräysten mukaisesti. Lisensoinnissa huomioidaan myös orin polveutumistiedot sekä ruotsalaisen jaloustusjärjestön Avelsföreningen Svenska Ardennerhästen arvostelu- ja lisensointitiedot. Hyväksytty ori merkitään Lisäosaan A ja sille annetaan kantakirjanumero. Jokaisen konkreettisen lisensoidun ardenneriorin maksimiastutusmäärä vuodessa on 14 tammaa.

Ardenneritammaa saa risteytysohjelmassa käyttää, jos se on arvosteltu jalostusohjesäännön arvosteluohjeen mukaisesti, saanut arvostelukohdista vähintään 7 pistettä ja arvostelu- ja rotulautakunta on hyväksynyt sen risteytysohjelmaan. Arvostelussa huomioidaan myös polveutumistiedot; tasaveroisissa arvostelutuloksissa suositaan hevosta, jonka polveutuminen monipuolistaa rotua geneettisesti ja jonka vanhempien jalostusarvo on suurempi. Hyväksynnän jälkeen tamma merkitään Lisäosaan A ja kun on rekisteröity sen siituskäyttö, sille annetaan kantakirjanumero.

Hevonen on rodultaan eestin raskas vetohevonen, jos sen vanhemmista yksi on erityisluvan saaneessa risteytysohjelmassa lisäosaan A rekisteröity hevonen ja toinen vanhemmista on kantakirjan perusosaan rekisteröity eestin raskas vetohevonen. Tällainen hevonen rekisteröidään Lisäosaan A. Tällaisen hevosen jälkeläisten kantakirjan perusosaan rekisteröinnin vaatimuksista päätetään risteytysohjelman jatkuessa, alkaen v. 2023.

- Jalostusmateriaalin levittäminen ja siemennysasemien toiminta on yritystoimintaa, johon jalostusorganisaatio ei sekaannu, vaan antaa suosituksia ja vaikuttaa toimintaan omilla hyväksymispäätöksillään. Eestin raskaita vetohevosia saa Suomessa keinosiementää eläinlääkäri tai henkilö, joka on suorittanut hevosten keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon. Virossa siementää saavat vain siementäjät, joille jalostusorganisaatio on antanut siementäjän todistuksen. Jalostusmateriaalin valintakriteerit heijastuvat näyttelyohjeissa sekä tammojen ja orien siitokseen hyväksymisen määräyksissä.

2. Määritelmä rodun ominaispiirteistä

2.1. Eestin raskaan vetohevosen historia

Eestin raskas vetohevonon on jalostettu Virossa risteyttämällä paikallisia tammoja ardennerioreilla. Ensimmäiset ardennerit toi 1862 Toriin (Tori Hobusekasvandus, Pärnun maakunta) akateemikko A. Middendorf. 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa oli kartanonomistajien ardenneriorien maahantuonti ja käyttö koordinoimatonta. Vuonna 1911 perustettiin Baltian Kylmäverihevosten Kasvattajien Liitto, jonka tavoitteeksi oli koordinoida ardennerien jalostusta. Liiton toiminta loppui muutaman vuoden kuluessa I maailmansodan alkamisen vuoksi. Vuonna 1913 osti ryhmä Virumaan kartanonomistajia Ruotsista nuoria ardennerereja, jotka sijoitettiin Virumaan ja muutamat myös Harjumaan kartanoihin. Täten oli alkanut ardennerien kasvatus Pohjois-Virossa.

Venäjän Lokakuun vallankumousta seurasi Viron itsenäistyminen 1918. Vapausota lopetti kartanonomistajien toiminnan Virossa. Vuonna 1920 järjestettiin Viron Tasavallan Maatalousministeriön toimesta koko maan kattava hevosten rekisteröinti, jotta saataisiin selville jalostusmateriaalin määrä ja levinnäisyys alueittain. Hevosten rekisteröintitietojen perusteella Maatalousministeriö suositteli Virossa kasvatettavaksi kolmea hevosrotua: eestinhevosta, torinhevosta ja ardenneria.

Vuonna 1921 perustivat ardennerikasvattajat Virumaan Hevoskasvatuksen Liiton, joka hiljemmin nimettiin Ardennerien Rotuyhdistykseksi. Rotuyhdistys aloitti ardennerien merkinnän kantakirjaan ja järjesti ardennerien kasvatustyön tavoitteelliseksi. Rotuyhdistyksen toiminta loppui II maailmansodan melskeissä.

Vuonna 1922 hyväksyttiin ensimmäinen ardennerien rotumääritelmä ja perustettiin Eestin ardennerien kantakirja. Kantakirjaan merkittiin ardennerityyppejä 3-14 vuotiaita hevosia, joiden säkäkorkeus oreilla oli 148-164 cm, tammoilla 146-160 cm sekä etusäären ympärys oreilla vähintään 21 cm ja tammoilla 20 cm. Lisäksi kantakirjaan merkitsemisen yhteydessä arvosteltiin hevosten polveutumista, rakennetta, askellajeja, luonnetta ja terveyttä. Arvostelun perusteella hevoset jaettiin I, II tai III luokkaan. Kantakirja jakautui kahteen suuntaan: puhdasrotuiset hevoset (rotumerkki A) ja risteytyshevoset (Eestin ardennerin rotumerkki EA). Vuosina 1922 ja 1923 merkittiin kantakirjaan 51 eestin ardennerioria ja 207 tammaa.

Siitosmateriaalin hankinnassa olivat tärkeitä Ruotsista tuodut orit. Vuosina 1913-24 Ruotsista tuoduista ardennerioreista merkittiin 1922-23 kantakirjaan seuraavat orit: Aviso 7 A, Alenius 8A, Lothar 9 A, Harras 19 A ja Etual 38 A. Vuonna 1923 ostettiin valtion tuella Ruotsista 2 oria (Orkett 45A, Orpheus 46A), 1 ori Hollannista (Don Juan 47 A) ja 4 oria Belgiasta (Orfroy 48 A, Tabac 49 A, Jeannot d'Aubreme 50 A, Coquet 51 A). Seuraavina vuosina jatkettiin valtion tuella siitosmateriaalin (orit, tammot, nuoret hevoset) maahantuontia, pääasiallisesti Ruotsista. Vuoden 1925 lopussa kuului valtion eestin ardennerien nimilistaan 15 oria. Valtion tuella ostettiin vielä 1923-25 31 eestin ardenneritammaa ja tammavarsaa.

Neuvostoliitto miehitti Viron 1944. Vuonna 1948 Viron Neuvostotasavallassa aloitti työnsä Valtiollinen Hevosten Jalostusasema. Jalostusasema jatkoi ardennerien kantakirjan pitämistä. Työhön kuului kasvatustoiminnan organisointi kolhoosien ja sovhoosien jalostustiloilla. Vuonna 1953 tuotiin hyvien siitosorien vähäisyyden vuoksi 10 neuvostoliiton raskasta vetohevosoria Mordvan Autonomisesta neuvostotasavallasta ja Vladimirin alueelta: itsenäisen orilinjan muodosti

Rambatan 1006 NR.

Elokuun 28. päivä 1953 Viron Neuvostotasavallan maatalousministerin määräyksessä nr. 255 eestin ardenneri nimettiin eestin raskaaksi vetohevoseksi (rotumerkki ER).

Huhtikuun 18. päivä 1968 Viron Hevosrotujen Jalostusneuvosto vahvisti eestin raskaan vetohevosen puhdasrotuiseksi ja lopetettiin tammojen merkitseminen kantakirjassa eri osiin.

Vuonna 1991 uudelleen itsenäistyneessä Virossa eestin raskaan vetohevosten kasvatus siirtyi yksityissiittoloihin ja -kasvattajille ympäri Viroa. Kantakirjaan merkittyjen hevosten lukumäärä väheni. Kaikkien pienin vuosikerta varsoja syntyi vuonna 2001, ainoastaan 8 varsaa.

Kanta kääntyi 2000-luvun alussa taas kasvuun ja kasvatustyö laajeni myös Suomeen:

2014 syntyi 29 varsaa

2013 syntyi 27 varsaa

2012 – 31

2011 – 42

2010 – 46

2009 – 41

2008 – 23

2007 – 31

2006 – 20

2005 – 23

2004 – 19

2003 – 14

2002 – 15

2001 – 8

2000 – 14

Sukulaisrotuja ovat ruotsin ardenneri, belgian ardenneri, neuvostoliiton raskas vetohevonen ja liettuan raskas vetohevonen.

Vuosina 1993-2005 oli rodussa käytössä schleswigin kylmäveriori Herold 2170 ER ja vuosina 2005-2007 vladimirin työhevonen Vezdehod 2182 ER.

Rinnaiskantakirja Suomessa sai toimiluvan 08.09.2015.

2.2. Rotumääritelmä

Eestin raskaan vetohevosen ominaisuuksia kuvaillaan toivottuina ja ei-toivottuina ominaisuuksina. Erikseen tarkastellaan hevosen tyyppejä, jalka-asentoja, rakennetta, askellajeja ja luonnetta. Eestin raskaalla vetohevosella tulee olla vahva rakenne, yhtenäinen ulkonäkö ja sen tulee olla hyvin sopeutunut Viron ilmasto-, ruokinta-, pito- ja käyttöolosuhteisiin.

2.2.1. Ulkonäkö ja mitat

Väri: toivottuja ovat rautiaat ja ruunikot, mielellään ilman suurempia merkkejä päässä, jaloissa tai rungossa.

Tyypit: huomattavan hyvä, sopusuhtainen ja uljas kylmäverihevosen tyyppi; runko suorakaiteen muotoinen, hyvin toisiinsa liittyvät etu-, keski- ja takaosa. Selkä suora ja pituudeltaan keskimääräinen, lihaksikas; lyhyt lanne; pituudeltaan keskimääräinen, leveä ja lihaksikas

vakolautanen. Oreilla ja tammoilla tulee olla selvä sukupuolityyppi.

Suosittelvat mitat: 3-vuotiaana oreilla säkäkorkeus 161-171 cm, etusäären ympärysmitta 23,0 – 26,0 cm ja tammoilla säkäkorkeus 158-168 cm, etusäären ympärysmitta 22,0 – 25,0 cm.

Pää:

- toivottua: sopusuhtainen, leveä otsa, suora nenäpii, suuruudeltaan keskimääräiset korvat, leveä leukaperien väli, selkeät elävät silmät
- ei-toivottua: ilmeetön, suuri, nenäpii kyömy, pienet ja ilmeettömät silmät, herasilmät, ahtaat leukaperät

Kaula:

- toivottua: keskimääräisen pituinen, hyvälihaksinen, tiheäharjainen
- ei-toivottua: lyhyt, lihaksiton, matala liittymä

Säkä ja lapa:

- toivottua: pituudeltaan ja korkeudeltaan keskimääräinen säkä; pituudeltaan keskimääräinen, lihaksikas ja selkään liittyvä lapa; pituudeltaan keskimääräiset olkavarret
- ei-toivottua: lyhyt tai matala säkä; lyhyt lapa tai olkavarsi

Runko:

- toivottua: suorakaiteenmuotoinen, hyvin liittyneet etu-, keski ja takaosa; syvä, leveä ja pyöreä rintakehä; selkä suora ja pituudeltaan keskimääräinen; lyhyt lanne; lihaksikas, leveä, pituudeltaan keskimääräinen vakolautanen
- ei-toivottua: hyvin pitkä tai lyhyt runko; litteä tai pieni rintakehä; heikko, notko tai köyry lanne; vahvasti viisto tai heikkolihaksinen lautanen

Jalat:

- toivottua: suorat, säännölliset jalka-asennot; vahvat, hyvin kehittyneet nivelet ja lihaksisto; pituudeltaan keskimääräiset jalat ja vuohiset; säännölliset ja vahvamateriaaliset kaviot
- ei-toivottua: kaikki epäsäännölliset jalka-asennot (ahdas, suppuvarpainen, kokkapolvinen, sapelijalkainen, suora tai käyrä kinner, länkisäärinen tai pihtikinttuinen jne.); kehittymättömät nivelet; epäsäännölliset kaviot, lattakaviot, pehmeämateriaaliset kaviot; kuroutunut sääri; lyhyet, pystyt tai pehmeät vuohiset

2.2.2. Askellajit

Eestin raskaalla vetohevosella on voimakkaat askellajit, askelpituudeltaan vähintään keskimääräinen lennoka ja laaja käynti, lennoka matkaavoittava ravi. Liikkeissä säilyy hyvä tasapaino, jalkojen liikesuunta on suoraan eteenpäin.

Ei-toivottua: lyhyet, sidotut, matalat, epäsäännölliset, hivuttavat liikkeet.

2.2.3. Luonne

Eestin raskaalla vetohevosella on rauhallinen luonne, hyvä yhteistyökyky ja vetohalu sekä hyvä hermorakenne, mikä mahdollistaa monipuolisen käytön (metsä- ja peltotöissä, maatilamatkailussa, näyttely- ja perhehevosena jne.).

Luonteenpiirteet

- toivottua: älykäs, hyväluonteinen, tasapainoinen, rauhallinen, helposti käsiteltävä ja hyvin yhteistyöhaluinen
- ei-toivottua: huono luonne, sopimaton käytös, hermostunut, vihainen

2.2.4. Terveys ja työkyky

Eestin raskas vetohevosella tulee olla hyvä terveys, sen tulee olla hyvä rehunkäyttäjä ja hedelmällinen, ilman taipumuksia sairauksiin, pitkä käyttöikältään.

- Eestin Raskaat Vetohevoset ry pitää ei-toivottuna:
 - kesäihottuma, josta seuraa vähintään maininta näyttely- tai kantakirjauslausunnossa (mikäli tuomaristo huomaa ihottuman – hyväkuntoisen ihottumahevosen sairaudesta kertominen jää omistajan vastuulle)
 - PSSM1 (Polysaccharide Storage Myopathy): siitoskäytössä olevat hevoset ja myyntiin tulevat varsat suositellaan testattavaksi. Hevosia, joilla molemmat GYS1-geenin alleelit ovat virheellisiä, ei suositella käytettäväksi siitokseen. Eestin Raskaat Vetohevoset ry:lle toimitetut tulokset merkitään kantakirjatietoihin.

3. Tiedot eläinten yksilöintiä, polveutumista sekä tuotos- ja tulostietojen hyödyntämistä koskevista järjestelmistä

3.1. Eläinten yksilöintitiedot

3.1.1. Astutustodistus/varsomisilmoitus

Astutustodistuksen/varsomisilmoituksen täyttää orinpitäjä tai keinosiementäjä tamman astutuksen jälkeen (siemennyksen jälkeen). Eestin raskaita vetohevosia saa Suomessa keinosiementää eläinlääkäri tai henkilö, joka on suorittanut hevosten keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon. Virossa keinosiementäjiä saavat tehdä vain henkilöt, joille jalostusorganisaatio on antanut siementäjän todistuksen.

Astutustodistukseen merkitään:

- tamman nimi ja kantakirja- tai UELN-numero
- orin nimi ja kantakirja- tai UELN-numero
- astutuksen (siemennyksen) päivämäärät ja tiineyskontrollin päivämäärät (jos tehty)
- tamman omistajan nimi
- orinpitäjän allekirjoitus

Astutustodistus/varsomisilmoitus on neljällä itsejäljentävällä sivulla; kaksi viimeistä sivua jäävät orinpitäjälle, joka lähettää niistä toisen vuoden loppuun mennessä ER-yhdistykselle. Ensimmäinen ja toinen sivu annetaan tamman omistajalle/haltijalle, joka täyttää varsomisilmoituksen heti syntymän tai havaitun luomisen jälkeen ja lähettää toisen sivun 30 päivän kuluessa ER-yhdistykselle (huomaamattomaksi jääneestä luomisesta 60 päivän kuluessa lasketusta varsomisajasta).

3.1.2. Orin astutusluettelo

Orinpitäjän tai keinosiementäjän tulee merkitä jokaisen orin astutukset/siemennykset astutusluetteloon täsmälleen samoin kuin astutustodistukseen/varsomisilmoitukseen. Astutusluettelot lähetetään vuoden loppuun mennessä kantakirjanpitäjälle. Astutusluetteloita saa kantakirjanpitäjältä tai ER-yhdistyksen kotisivuilta.

Orinpitäjä voi esittää siemennettävillä tammoille terveysvaatimuksia (esim. eläinlääkärintodistus, rokotukset jne.). Tällaisista vaatimuksista orinpitäjän tulee tiedottaa jalostusorganisaatiota viimeistään 1. tammikuuta ennen astutuskauden alkua. ER-yhdistys julkaisee vaatimukset kotisivuillaan orin tietojen yhteydessä.

Keinosiementäjän tulee lisäksi pitää siemennyksistä kirjaa paperilla tai sähköisesti:

- Järjestysnumero
- Siemennysaika
- Tamman omistajan nimi
- Orin ja tamman nimet
- Kantakirjanumero tai UELN

Siementäjän tulee toimittaa em. tiedot siemennystä seuraavan kuun aikana kantakirjanpitäjälle.

Kasvattajia ei syrjitä. ER-yhdistyksen eestin raskaan vetohevosien kantakirjaan merkittyjä oreja saavat käyttää kaikki eestin raskaan vetohevosien kasvattajat, jäsenyyttä Eestin Raskaat Vetohevoset

ry:ssä ei vaadita. Astutus-/siemennys hinnat päättää orinpitäjä/siemennysaseman johtaja.

3.1.3. Varsomisilmoitus ja syntymän rekisteröinti

Tamman omistaja tai hallintaoikeuden haltija toimittaa 30 päivän kuluessa varsan syntymästä astutustodistus/varsomisilmoituksen yhden sivun täytettynä kantakirjapitäjälle.

Jos varsa on sirutettu ennen astutustodistus/varsomisilmoituksen lähettämistä, merkitään ilmoitukseen varsan sirun koodi. Tällöin tulee lisäksi lähettää *Ilmoitus hevosen siruttamisesta*.

Astutustodistus/varsomisilmoitus lähetetään kaikissa tapauksissa jalostusorganisaatioon (kuollut varsa, luominen, tamma ei tiinehtynyt tms.), vastaava merkintä tehdään astutustodistus/varsomisilmoitukseen.

3.1.4. Tunnistuslomake

Suomessa syntyneille varsoille tilataan tunnistaja Eestin Raskaat Vetohevoset ry:stä. Tunnistaja saapuu paikalle sovittuna aikana. Varsasta kirjataan ylös väri ja merkit, otetaan veri- tai jouhinäyte DNA-tutkimusta varten sekä asennetaan mikrosiru. Näytteenottoa varten varsalla on oltava tottuneet kiinnipitäjät. Tunnistajalle luovutetaan tunnistuksen yhteydessä varsan syntymätodistus, jonka oriinpitäjä on lähettänyt kuitiksi siitä, että asiaan kuuluvat varsamaksut on maksettu.

Tunnistajalle annetaan mukaan myös mahdolliset omistajanvaihdoslomakkeet.

Virossa syntyneiden varsojen osalta varsan tunnistaa ja tunnistuslomakkeen täyttää laillistettu eläinlääkäri varsan emän luona. Vanhempien hevosten tunnistuksessa tulee esittää hevosen polveutumisdokumentit. Hevosen omistaja tai tämän edustaja allekirjoittaa kahtena kappaleena tehtävän tunnistuslomakkeen, josta hän saa toisen kappaleen.

3.1.5. Mikrosiru ja siruttaminen

Sähköisenä tunnistusmerkintänä käytetään mikrosirua, joka asennetaan hevosta ensimmäistä kertaa tunnistettaessa. Ennen sirutusta tulee tarkastaa, ettei hevosta ole jo aiemmin sirutettu. Siru injektoidaan aseptisesti hevosen kaulaan. Suomessa hevosen siruttaa Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n valtuuttama henkilö tai laillistettu eläinlääkäri. Siruttaminen on Virossa luvattua vain laillistetuille eläinlääkäreille Viron Eläinsuojelulain nojalla. Jos hevonen sirutetaan ennen tunnistamista, tulee jalostusorganisaatioon toimittaa *Ilmoitus hevosen siruttamisesta*.

3.1.6. DNA-polveutumistutkimus

Siitosorien polveutuminen tulee todistaa DNA-testein (ori ja molemmat vanhemmat). Orin testikuluista vastaa orin omistaja tai orinpitäjä ja hänellä on oikeus valita laboratorio; laboratoriotulokset tulee toimittaa jalostusorganisaatioon.

Jokaisen rekisteröitävän varsan polveutuminen tulee todistaa DNA-testein (varsa, isä, emä). DNA-testin kuluista vastaa hevosen omistaja, jolla on oikeus valita laboratorio; laboratoriotulokset tulee toimittaa jalostusorganisaatioon.

DNA-tutkimuksia suorittavat kansainvälisesti hyväksytyt laboratoriot.

3.1.7. UELN-numero ja kantakirjanumero

Hevosta ensimmäistä kertaa rekisteröitäessä sille annetaan yksilöllinen **UELN-numero**, jota ei enää hevosen elämän aikana muuteta. Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n UELN-keskuksesta (<http://www.ueln.net/ueln-presentation/how-to-get-an-ueln-code/>) anoma UELN-numero on 246003-alkuinen. Mainittu UELN-numero muodostuu Suomen kansainvälisestä tunnuksesta 246, jalostusorganisaation ER-yhdistyksen tunnuksesta 003, viimeiset yhdeksän merkkiä ovat hevoselle yksilöllisiä ja muodostuvat seuraavasti: 1-numeroinen rotukoodi, joka ER-yhdistyksen eestin raskaalla vetohevosella on 1 (ainoa rotu, jolle ER-yhdistys kantakirjaa pitää), rotumerkki ER, 4-numeroinen rekisterinumero ja 2-numeroinen syntymävuosi. Esimerkiksi: 2460031ER000115.

Menettelytavoista korvaavan tunnistusasiakirjan myöntämiseksi hevosille, joita ei voida varmuudella tunnistaa, on säädetty Euroopan Unionin Komission asetuksessa 2015/262 art. 32.

Euroopan Unionin ulkopuolelta tuodulle hevoselle, jolta puuttuu EU-vaatimukset täyttävä passi, tehdään Euroopan Unionin Komission asetusta 2015/262 art. 15 vastaava passi.

Kantakirjanumero annetaan pääkantakirjaan tai kantakirjaan merkityille oreille ja tammoille sekä Lisäosaan A merkityille lisensoituille ardennerioreille ja arvostelu- ja rotulautakunnan hyväksymille, siitoskäyttöön otetuille ardenneritammoille. Numero muodostuu rotumerkistä ER ja järjestysnumerosta. Oreille ja tammoille annetaan kantakirjanumero kantakirjaan merkitsemisjärjestyksessä, oreilla ja tammoilla on omat numerosarjansa.

3.1.8. Nimen antaminen

Nimen antaa hevoselle omistaja, joka tiedottaa siitä kantakirjanpitäjälle viimeistään kantakirjaan (rekisteriin) merkinnän yhteydessä (passia anossa). Nimen tulee alkaa isän nimen alkukirjaimella, tammojen nimen on suositeltavaa loppua vokaaliin ja orien/ruunien konsonanttiin.

Kantakirjanpitäjällä on oikeus vaatia, että nimi olisi kieliopillisesti korrekti ja ei olisi esiintynyt ER-yhdistyksen tai Eesti Hobusekasvatate Seltsin kantakirjassa (rekisterissä) viimeisen 25 vuoden aikana. Nimen eteen tai loppuun voi kasvattaja lisätä kasvattajaa merkitsevän nimen tai kirjainyhdistelmän. Orille ei saa antaa nimeä, joka on jo annettu Suomessa tai Virossa olevalle lisensoijalle tai orille, jonka jälkeläisiä on Suomessa tai Virossa siitoskäytössä. Ainoastaan täysveljillä tai täyssiskoilla voi olla sama nimi, johon on lisätty järjestysnumerona roomalainen numero.

Nimen muuttaminen on maksullista ja kaikissa dokumenteissa pitää alkuperäinen nimi olla näkyvissä.

3.1.9. Kantakirjaan (rekisteriin) merkitään vähintään seuraavat EU:n Komission asetuksen 2015/262, artikkeli 38, kappale 1 mukaiset tiedot:

- yksilöllinen tunnistusnumero eli UELN-numero
- eläinlaji
- sukupuoli
- väri
- syntymäpäivä (pp/kk/vvvv)

- vähintään 15 viimeistä numeroa mahdollisen transponderin lähettämästä koodista tai sellaisen radiotaajuudella toimivan tunnistuslaitteen lähettämä koodi, joka ei ole ISO-standardin 11784 mukainen, yhdessä tarvittavaa lukulaitetta koskevien tietojen kanssa, taikka 21 artiklan mukainen vaihtoehtoinen tunnistusmenetelmä
- syntymämaa
- tunnistusasiakirjan myöntämispäivä ja mahdollisen muutoksen päivämäärä
- sen henkilön (pitäjän) nimi ja osoite, jolle tunnistusasiakirja on annettu
- tieto, onko kyseessä rekisteröity kaviolain vai jalostukseen ja kasvatukseen tarkoitettu hevoseläin
- eläimen nimi (syntymänimi, ja jos olemassa, myös kaupallinen nimi)
- tiedossaoleva luokitus, jonka mukaan sitä ei ole tarkoitettu teurastettavaksi ihmisravinnoksi
- tieto 12 artiklan 3 kohdan sekä 29, 30 tai 32 artiklan säännösten mukaisesti myönnettyjä uusia tunnistusasiakirjoja, tunnistusasiakirjojen kaksoiskappaleita tai korvaavia tunnistusasiakirjoja koskevat tiedot
- eläimen kuolin- tai katoamispäivä
- hevoseläimen tilan sijaintimaa

Lisäksi kantakirjaan merkitään seuraavat tiedot:

- omistajanvaihdokset
- syntymäpaikka ja kasvattajan nimi (Tamman omistaja tai hallintaoikeuden haltija varsan syntymähetkellä. Hallintaoikeussopimuksesta tulee toimittaa kopio jalostusorganisaatioon.)
- merkkien kuvaus; tunnistuspiirroksista tunnistajan ja siruttajan nimi ja päivämäärä
- esivanhempien neljä sukupolvea: nimi, syntymävuosi, väri, tiedossaolevat rekisteri- ja kantakirjanumerot
- kaikki jälkeläiset
- kaikki päätökset jalostusarvosta (myös kantakirjanumero)
- DNA-tutkimukset (päivämäärä, laboratorio, tutkimuksen numero)
- DNA-testin tulokset (mukaanlukien epäilyttävän polveutumisen hevoset, vastaa/ei vastaa, rekisterissä tietojen muuttamisen päivämäärä)
- kuolinsyy
- ulkomaille myynnin päivämäärä (mihin maahan ja kenelle myytiin)
- tamman astutus-/siemennyspäivämäärä
- näyttelytulokset, paikka ja aika
- käyttökyvyntestien tulokset, paikka ja aika

3.1.10. Hevospassi

Passi on asiakirja hevosen alkuperästä, jalostusarvosta ja identiteetistä. Passin tulee olla hevosen mukana ja omistajanvaihdoksen yhteydessä sen tulee seurata hevosen mukana.

Passin tekee kantakirjanpitäjä Euroopa Unionin Komission asetuksen 2015/262 ja Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n jalostusohjelman määräysten mukaan.

Kantakirjanpitäjä lähettää passin varsan omistajalle hevosen tunnistuksen, siruttamisen, DNA-testien ja rekisteröinnin jälkeen (tunnistaja täyttää tunnistuslomakkeen). Varsan tunnistus ja siruttaminen tulee tehdä viimeistään 12 kuukautta syntymän jälkeen ja ennen vieroitusta. Jos tunnistus tehdään myöhemmin kuin 6 kuukauden kuluttua syntymästä, on passi kalliimpi. Virossa tunnistus ja siruttaminen tulee tehdä viimeistään 6 kuukautta syntymän jälkeen.

Aikuisen hevosen tunnistamiseksi sillä tulee olla jalostusorganisaation rekisteritodistus tai astutustodistus/varsomisilmoitus. Jos se puuttuu ja hevosesta ei ole mahdollista löytää todistettuja tietoja, tehdään passi, jossa puuttuvien tietojen kohdalla on merkintä „ei-tiedossa“.

Passin katoamisesta tulee heti tiedottaa jalostusorganisaatiota. Passin kadottua tunnistetaan hevonen uudestaan ja sille annetaan passin kopio omistajan hakemuksesta. Euroopan Unionin toisessa jäsenvaltiossa ensirekisteröidyille hevosille passeja ei tehdä ja omistajan tulee anoa passia siitä jalostusorganisaatiosta, joka syntymän rekisteröi. Euroopan Unionin ulkopuolelta tuodulle hevoselle, jolta puuttuu EU-vaatimukset täyttävä passi, tehdään Euroopan Unionin Komission asetusta 2015/262 art. 15 vastaava passi.

Kaikki muutokset (väri, merkit, näyttely- ja mittaustulokset, omistajanvaihdos jne.) merkitsee passiin kantakirjanpitäjä omistajan kirjallisen ilmoituksen perusteella. Muutoksista tulee ilmoittaa kantakirjanpitäjälle 30 päivän kuluessa. Passin tietojen muuttaminen tai täydentäminen on omistajalta kiellettyä. Orin ruunaamisen merkitsee passiin ruunaamisen tehnyt eläinlääkäri ja omistaja tiedottaa ruunaamisesta kirjallisesti kantakirjanpitäjää. Omistajanvaihdos pitää todistaa asiakirjalla, jossa on molemman osapuolen henkilötiedot ja allekirjoitukset, esim. kauppakirjan kopio. Kauppakirjan sijaan voidaan käyttää pankkitositetta tai ulkomaista omistajanvaihdostodistusta.

3.2. Polveutumistiedot

Polveutumistiedot ovat hevosen esivanhempien tiedot – nimi, syntymäaika, kantakirja, kaikki hevoselle annetut rekisteröinti-, UELN- ja kantakirjanumerot, väri ja muut tiedossa olevat tiedot. Polveutumistiedot rekisteröi kantakirjanpitäjä sähköiseen kantakirjaan (rekisteriin). Passiin merkitään hevosen ja esivanhempien polveutuminen kolmessa polvessa (nimet, UELN- ja kantakirjanumerot, kantakirjan osasto).

Jokaisen rekisteröitävän varsan polveutuminen tulee todistaa DNA-testeillä (varsa, isä, emä). Siitokseen käytettävien orien polveutuminen tulee todistaa DNA-testeillä (ori, sen isä ja emä). Testejä tekevät kansainvälisesti hyväksytyt laboratoriot.

Toisista toimintaluvan saaneista eestin raskaan vetohevosen kantakirjoista otetut esivanhemmat rekisteröidään niiden polveutumisdokumenttien tai kantakirjamerkintöjen perusteella.

Suomen ulkopuolella syntyneiden hevosten omistajilla on velvollisuus esittää korrektit polveutumistiedot yhdessä hevosen polveutumista todistavien DNA-tietojen kanssa kantakirjanpitäjälle.

Kantakirjan (rekisterin) alajaotuksen tulee varmistaa polveutumiseltaan arvokkaampien hevosten selkeä erottuminen vähemmän arvokkaista hevosista. Polveutumistietoja säilytetään yhdessä hevosen muiden tietojen kanssa 35 vuotta hevosen kuoleman jälkeen. Omistajat vastaavat esittämistään tiedoista, kantakirjanpitäjä vastaa polveutumistietojen oikeellisuuden kontrollista ja kantakirja(rekisteri)merkinnöistä.

3.3. Tuotos- ja tulostiedot

Ks. myös luku 6. *Tiedot eläimen jalostusarvon tai valintatyön perustavoitteiden määrittelyssä käytettävistä arviointimenetelmistä.*

Eestin raskaan vetohevosten geneettistä jalostusarvoa arvioidaan niiden itsensä, esivanhempien,

jälkeläisten ja sisarusten polveutumisen, kokeiden ja näyttelytulosten sekä urheilutulosten perusteella. Jalostusarvoa arvioidaan 3-vuotiaasta lähtien näyttelyissä, kokeissa jne., epävirallisesti myös alle 3-vuotiaana varsana.

Näyttelytuloksia kerää ja käyttää Eestin Raskaat Vetohevoset ry. Näyttelytulokset ovat hevosen arvostelun tulokset. Hevosen polveutumistiedot tarkistetaan hevospassista (ennen 01.01.1998 syntyneellä hevosella voi olla rekisteritodistus). Polveutumistietojen kokoaminen ja rekisteröinti tehdään hevosten arvostelutietojen rekisteröinnin yhteydessä näyttelyiden ja käyttökyvyntestien pöytäkirjoissa. Pöytäkirjoista tulokset siirretään Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n eestin raskaan vetohevosen sähköiseen kantakirjaan (hevosrekisteriin) ja julkaistaan viimeistään 14 päivän kuluessa ER-yhdistyksen kotisivuilla www.erhevoset.com. Lisenssiorien nimilista julkaistaan internetissä www.erhevoset.com. Tietoja säilytetään sähköisessä kantakirjassa määrääjattomasti. Tulokset merkitään hevospassiin, jos omistaja sitä haluaa ja toimittaa passin jalostusorganisaatioon sitä varten.

Näyttelyiden ja käyttökyvyntestien alkudokumentit kootaan ja säilytetään ER-yhdistyksen toimistolla. Alkuperäisdokumentteja ovat täytetyt arvostelulomakkeet, säännöt ja ohjeet, kilpailukutsut (ks. luku 6):

- Eestin raskaan vetohevosen arvosteluohje
- Hevosten arvostelulomake
- Hevosten ajo- ja vetokokeiden säännöt
- Hevosten ajo- ja vetokokeiden järjestelyohjeet.

Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n hallitus on vastuussa siitoseläimen polveutumis- ja näyttely-/käyttökyvyn testitulosten oikeellisuuden tarkastuksesta, käsittely- ja tallentamishojeista ja tietojen saatavuudesta. Polveutumistietojen oikeellisuutta kontrolloi kantakirjanpitäjä. Näyttelyiden ja käyttökyvyntestien tulosten oikeellisuutta kontrolloi rotu- ja arvostelulautakunta näyttely-/koepöytäkirjojen perusteella. Kontrolli perustuu seuraaviin asiakirjoihin:

- hevospassi
- arvostelulomakkeet
- näyttelyiden ja kokeiden pöytäkirjat.

Eestin Raskaat Vetohevoset ry. hyväksyy myös toisten eestin raskaan vetohevosen kantakirjanpitäjäksi toimintaluvan saaneiden jalostusorganisaatioiden virallisiin pöytäkirjoihin merkityt tulokset.

Kilpailutulosten rekisteröinnissä käytetään ER-yhdistyksen kokoamien tietojen lisäksi vielä Suomen Ratsastajainliiton tietokannassa olevia tietoja (hevosenomistajan anomuksesta myös toisten FEIn jäsenorganisaatioiden virallisia kilpailutuloksia). Suomen Ratsastajainliiton kilpailusäännöt ovat saatavilla SRL:n kotisivuilla www.ratsastus.fi

Tuomarien koulutusohjelma perustuu eestin raskaan vetohevosen jalostus- ja säilytysohjelmiin. Tuomareiden koulutusohjelmien toteuttamisesta vastaa ER-yhdistyksen hallitus. ER-yhdistyksen kouluttaja päättää koulutuksen pituuden. ER-yhdistys antaa koulutetuille arvostelijoille/tuomareille todistukset, jossa on mainittu todistuksen voimassaoloaika. Todistus voidaan mitätöidä ennen voimassaoloajan loppua hallituksen päätöksellä. ER-yhdistyksen hallitus voi kutsua tuomariksi myös kokeneita hevoskasvattajia, eläinlääkäreitä sekä maatalous- tai hevosalan ammattitutkinnon suorittaneita henkilöitä.

4. Tiedot kantakirjan rakenteesta ja jaottelusta

Jalostusohjelman vaatimuksia vastaavia hevosia rekisteröidään omistajan hakemuksesta. Ensirekisteröitävä hevonen rekisteröidään polveutumistietojen perusteella eestin raskaan vetohevosien kantakirjan esikantakirjassa tai lisäosassa. Toisesta toimintaluvan saaneesta eestin raskaan vetohevosien kantakirjasta (ilman määräaika) siirretty hevonen rekisteröidään suoraan sen (alkuperäisen kantakirjan tulosten perusteella määritettyä) arvoa vastaavaan luokkaan.

Kantakirjan perusosa:

- Esikantakirja
- Orien pääkantakirja ja kantakirja
- Tammojen pääkantakirja ja kantakirja

Kantakirjan lisäosa:

- Lisäosa A
- Lisäosa B poistuu käytöstä 01.01.2020.

Kantakirjanumero annetaan pääkantakirjaan tai kantakirjaan merkityille oreille ja tammoille sekä Lisäosaan A merkityille lisensoituille ardennerioreille ja arvostelu- ja rotulautakunnan hyväksymille, siitoskäyttöön otetuille ardenneritammoille. Numero muodostuu rotumerkistä ER ja järjestysnumerosta. Oreille ja tammoille annetaan kantakirjanumero kantakirjaan merkitsemisjärjestyksessä, oreilla ja tammoilla on omat numerosarjansa.

Sähköisessä kantakirjassa käytetään merkintöjä:

- ER pääkantakirja
- ER kantakirja
- ER esikantakirja
- ER Lisäosa A

5. Selvitys siitä, millä perusteilla eläin merkitään kantakirjaan

5.1. Esikantakirja

Esikantakirjaan rekisteröidään vaatimusten mukaisesti tunnistetut hevoset: sekä ensirekisteröitävät varsat että myös toisista toimintaluvan saaneista eestin raskaan vetohevosen kantakirjoista (ilman määräaika) siirretyt hevoset, jos niillä ei ole alkuperäisen kantakirjan tulosten perusteella oikeutta korkeampaan luokkaan (pääkantakirjaan tai kantakirjaan).

Esikantakirjaan rekisteröidään pääkantakirjaan ja kantakirjaan merkittyjen tammojen jälkeläiset, jotka on saatu pääkantakirjaan ja kantakirjaan merkityistä oreista.

Rekisteröinti esikantakirjaan tapahtuu hevosen rekisteröinnin yhteydessä, kun kantakirjan perusosan polveutumisvaatimukset täyttyvät.

Esikantakirjaan rekisteröitävän varsan isän polveutuminen tulee olla todistettu DNA-testeillä (ori ja molemmat vanhemmat). Esikantakirjaan rekisteröitävän varsan polveutuminen tulee todistaa DNA-testeillä (varsa ja molemmat vanhemmat). Pakaste- tai jäähdytetystä tuorespermasta keinosiemennyksellä saadun varsan polveutuminen tulee todistaa DNA-testeillä (varsa ja molemmat vanhemmat).

5.2. Orien pääkantakirja

Orin merkinnästä pääkantakirjaan päättää ER-yhdistyksen jalostus- ja arvostelulautakunta. Orien pääkantakirjaan merkitään esikantakirjassa rekisteröity, vähintään 3-vuotias ori,

- jonka polveutuminen on todistettu DNA-testein (ori ja molemmat vanhemmat).
- joka on arvosteltu Jalostusohjesäännön luvun 6 näyttelyohjeiden mukaan ja joka on näyttelyssä saanut arvosteltavista kohdista vähintään „7“ pistettä tai palkittu korkeimmalla tai I palkinnolla ja jonka jalostuslautakunta on hyväksynyt siitokseen (lissenssoinut).
- jonka isä ja emä on merkitty pääkantakirjaan.

Ori, joka ei täytä vaatimusta saada näyttelyarvostelussa arvosteltavista kohdista vähintään „7“ pistettä, mutta joka on tarpeellinen geeniperimän säilyttämiseksi, voidaan rotu- ja arvostelulautakunnan erikoisluvalla merkitä pääkantakirjaan.

Toisesta toimintaluvan saaneesta eestin raskaan vetohevosen kantakirjasta siirretty ori rekisteröidään suoraan orien pääkantakirjaan, jos sen tulokset alkuperäisessä kantakirjassa täyttävät pääkantakirjaan merkitsemisen vaatimukset.

5.3. Orien kantakirja

Siitoskäytön perusteella merkitään orien kantakirjaan aiemmin esikantakirjassa rekisteröidyt, ei-lissenssoidut, vähintään 3-vuotiaat orit, joiden polveutuminen on todistettu DNA-testein (ori ja molemmat vanhemmat).

Toisesta toimintaluvan saaneesta eestin raskaan vetohevosen kantakirjasta siirretty ori rekisteröidään suoraan orien kantakirjaan, jos sen tulokset alkuperäisessä kantakirjassa täyttävät kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset.

5.4. Tammojen pääkantakirja

Tammojen pääkantakirjaan merkitään aiemmin esikantakirjassa rekisteröity, vähintään 3-vuotias, siitoskäyttöön otettu tamma:

- jonka isä ja emä on merkitty pääkantakirjaan;
- joka on arvosteltu Jalostusohjesäännön luvun 6 näyttelyohjeiden mukaisesti ja on näyttelyssä saanut arvosteltavista kohdista vähintään „6“ pistettä tai palkittu korkeimmalla tai I palkinnolla.

Tamma, joka ei täytä em. vaatimuksia, mutta joka on saanut vähintään kaksi hyvin hyväksi arvosteltua (väh. I palkinto) ja rodulle tarpeellista jälkeläistä, voidaan rotu- ja arvostelulautakunnan erikoisluvalla merkitä pääkantakirjaan.

Toisesta toimintaluvan saaneesta eestin raskaan vetohevosen kantakirjasta siirretty tamma rekisteröidään suoraan tammojen pääkantakirjaan, jos sen tulokset alkuperäisessä kantakirjassa täyttävät pääkantakirjaan merkitsemisen vaatimukset.

5.5. Tammojen kantakirja

Siitoskäytön perusteella merkitään tammojen kantakirjaan tamma, joka on aiemmin rekisteröity eestin raskaan vetohevosen esikantakirjassa, on vähintään 3-vuotias, mutta joka ei vastaa pääkantakirjan vaatimuksia tai jota ei ole arvosteltu.

Toisesta toimintaluvan saaneesta eestin raskaan vetohevosen kantakirjasta siirretty tamma rekisteröidään suoraan tammojen kantakirjaan, jos sen tulokset alkuperäisessä kantakirjassa täyttävät kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset.

5.6. Lisäosa A

Lisäosaan A rekisteröidään vaatimusten mukaan tunnistetut, samaan kantaan kuuluvat, rotutyypin vastaavat hevoset, joiden polveutuminen ei vastaa kantakirjan (rekisterin) perusosan vaatimuksia.

Lisäosassa A rekisteröidään erityisluvan saaneeseen risteytysohjelmaan kuuluvat, arvostelu- ja rotulautakunnan lisensoimat ardenneriorit ja sekä siitokseen hyväksymät ardenneritammat. Lisäosaan A merkitään hevonen, jonka yksi vanhemmista on erityisluvan saaneen risteytysohjelman perusteella rekisteröity lisäosaan A ja toiseksi vanhemmaksi on kantakirjan perusosaan merkitty eestin raskas vetohevonen. Tällaisen hevosen jälkeläisten kantakirjan perusosaan rekisteröinnin vaatimuksista päätetään risteytysohjelman jatkuessa, alkaen v. 2023.

Erityisluvan saaneen risteytysohjelman ulkopuolella voi Lisäosaan A rekisteröidyn hevosen jälkeläisen merkitsemistä kantakirjan perusosaan anoa, jos jälkeläinen täyttää seuraavat vaatimukset:

- rotulautakunta on arvostellut hevosen ja todennut sen tarpeelliseksi rodun säilyttämisessä
- hevosen 3. sukupolven esivanhemmista (isoisovanhemmat) 7 on kantakirjan perusosaan merkittyjä ja kahdeksas on merkitty kantakirjan Lisäosaan A.
- rotulautakunnan ja hallituksen yhteinen päätös sisältää perustelut.

Lisäosaan A rekisteröidään sekä ensirekisteröitäviä hevosia että myös toisista toimintaluvan saaneista eestin raskaan vetohevosen kantakirjoista (ilman määräaika) siirrettyjä hevosia.

Lisäosaan A ensirekisteröitävän varsan isän polveutuminen on oltava todistettu DNA-testein (ori ja molemmat vanhemmat).

Lisäosaan A rekisteröitävän varsan polveutuminen tulee todistaa DNA-testeillä (varsa ja molemmat vanhemmat).

Kantakirjamerkintöjen muuttaminen tai täydentäminen

Jos selviää, että hevonen on rekisteröity kantakirjan osaan omistajan antamien virheellisten tai puutteellisten tietojen vuoksi, tulee jalostusorganisaation muuttaa tietoja.

Arvostelemattomienorien ja tammojen merkintä kantakirjaan

Orit ja tammat, jotka ovat kuolleet tai myyty ulkomaille ennen arvostelua ja/tai jälkeläisten rekisteröintiä voidaan merkitä kantakirjaan todistetun polveutumisen perusteella.

6. Tiedot eläimen jalostusarvon tai valintatyön perustavoitteiden määrittelyssä käytettävistä arviointimenetelmistä

6.1. EESTIN RASKAAN VETOHEVOSEN ARVOSTELUOHJE

Eestin raskaan vetohevosien arvosteluohje on perustaksi näyttelyarvostelulle.

Tavoite: eestin raskaan vetohevosien nuorien hevosten ja siitoshevosien arvostelu, valinta ja jalostusarvon määrittäminen.

Osallistujat: eestin raskaat vetohevoset alkaen kolmivuotiaasta. Raskaan kylmäverirodun edustajien virallinen arvostelu alle 3-vuotiaana ei antaisi hevosen kesken olevan kehityksen vuoksi luotettavaa informaatioita jalostusarvosta. Myös vuonna 1922 käyttöön otetun ensimmäisen eestin ardennerien rotumääritelmän mukaan merkittiin eestin ardennerien kantakirjaan hevosia 3-vuotiaista alkaen. Omistajan halutessa on mahdollista arvostella epävirallisesti myös alle 3-vuotias nuori hevonen tai varsa.

Hevosien mukana tulee olla hevosen tunnistusasiakirja (passi), joka tulee esittää arvostelulautakunnalle ennen näyttelyä.

Hevosien lukumäärää näyttelyssä ei ole rajoitettu.

Arvostelu

Arvostellaan 10-pisteen menetelmällä seuraavia ominaisuuksia:

- Rotu- ja sukupuolityypit
- Pää, kaula, runko
- Jalat
- Käynti
- Ravi
- Yleisvaikutelma

Arvosteluasteikko on 10-portainen:

- 10 = suurenmoinen
- 9 = erittäin hyvä
- 8 = hyvä
- 7 = riittävän hyvä
- 6 = tyydyttävä
- 5 = riittävä
- 4 = epätyydyttävä
- 3 = melko huono
- 2 = huono
- 1 = hyvin huono
- 0 = arvostelematta

Hevonen esitetään näyttelykentällä taluttaen kolmionmuotoista uraa.

Hevoselta mitataan ennen arvostelua säkäkorkeus, rinnanympäryys ja etusäärenympäryys ja mitat merkitään arvostelulomakkeeseen. Siitoshevosten arvostelussa on suotavaa esittää hevonen yhdessä jälkeläistensä kanssa.

Hevosta, jolla on kavioruston luutuma, kinner- tai jänispatti, hinkukurkku tai joka on puunpurija, ei arvostella ja sitä ei ole luvattua käyttää siitokseen. Jos hevosella on jänispatti, sen jalat voidaan arvostella maksimissaan 4 pisteen edestä.

Arvostelutuloksista tehdään seuraavat päätelmät: Korkein palkinto määrätään hevoselle, joka on arvosteltavista kohdista saanut vähintään 8 pistettä. I palkinto – kaikki 7 pistettä (tai kaksi kohtaa yli 7 pistettä, jolloin yksi kohta voi olla 6 pistettä). II palkinto - kaikki 6 pistettä (tai kaksi kohtaa yli 6 pistettä, jolloin yksi kohta voi olla 5 pistettä). Lopullisen pistemäärän jokaisessa arvosteltavassa kohdassa vahvistaa arvostelulautakunta.

Arvostelulautakunta: Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n hallituksen määräämä lautakunta, joka on vähintään yksijäseninen.

Näyttelyyn saa osallistua hevonen, joka tuodaan tallista, jossa ei ole esiintynyt hevosten tartuntatauteja viimeisen 4 viikon aikana. Sama pätee näyttelyn järjestäjään.

Alueellisten ja valtakunnallisten näyttelyiden järjestämisestä ja tuloksista julkaistaan tiedot ER-yhdistyksen kotisivuilla.

6.2. ORIN LISENSSOINTI

1. Orin lisensoinnista tekevät päätöksen ER-yhdistyksen jalostuslautakunta ja hallitus. Jalostuslautakunta tekee päätöksen kokouksessaan, kun on kerätty riittävästi tietoja hevosen siitosarvosta. Päätös on enemmistöpäätös, äänten jakautuessa tasan ratkaisee lautakunnan johtajan ääni.
2. Ehdotuksen orin lisensoimiseksi voivat tehdä orin omistaja, orin jälkeläisten omistajat, jalostuslautakunnan jäsenet.
3. Lisensointia varten orin on oltava vähintään 3-vuotias ja sillä tulee olla vähintään yhdestä näyttelystä jalostusohjelmassa vaadittava tulos. Ori, jota ei voitu arvostella näyttelyssä, voidaan hakemuksesta lisensoida jalostuslautakunnan päätöksellä, jos se on geneettisen perimän säilyttämiseksi tärkeää.
4. **Lisensointivaatimukset.** Suomessa syntyneen tai maahantuodun orin ensimmäistä lisensointia varten tulee omistajan esitellä se vähintään 3-vuotiaana näyttelyssä. Raskaan kylmäverirodun edustajien virallinen arvostelu alle 3-vuotiaana ei antaisi hevosen kesken olevan kehityksen vuoksi luotettavaa informaatiota jalostusarvosta. Myös vuonna 1922 käyttöön otetun ensimmäisen eestin ardennerien rotumääritelmän mukaan merkittiin eestin ardennerien kantakirjaan hevosia vasta 3-vuotiaasta lähtien. Vanhemmalle orille pysyvän lisenssin myöntämiseksi ER-yhdistys vaatii tuloksia myös valjakkokisoista tai ajokokeista. Rotulautakunnan ja hallituksen päätöksellä pysyvä lisenssi voidaan myöntää myös anomuksesta, jos ori on geneettisen perimän säilyttämiseksi tärkeä, eikä se voi perustellusti osallistua valjakkokisoihin tai ajokokeisiin. Näyttelyssä orin tulee saada jokaisesta arvostelukohdasta vähintään 7 pistettä. Näyttelytulosten ja polveutumisen perusteella tekee jalostuslautakunta päätöksen lisensoinnista.

Arvosteltavan orin tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- vähintään 3-vuotias
- polveutuminen vastaa kantakirjaan merkinnän vaatimuksia
- ennen arvostelua tulee varmistua orin identiteetistä
- puuttuvat jalostusarvoa heikentävät terveysongelmat.

Sallittuja eivät ole orit, jotka ovat:

- lääkkeiden tai doping-aineiden vaikutuksen alaisia
- manipuloituja tuloksien saavuttamiseksi
- terveydeltään siten ongelmallisia, että se estää siitosarvon arvostelua.

Lisensointipäätös on:

- lisensoitu
- lisensoitu kolmeksi vuodeksi
- ensin alkuun ei-lisensoitu
- ei-lisensoitu.

Päätös on „lisensoitu kolmeksi vuodeksi“, kun ori on palkittu valtakunnallisessa näyttelyssä I tai korkeimmalla palkinnolla.

Päätös on „lisensoitu“, kun ori on palkittu valtakunnallisessa näyttelyssä I tai korkeimmalla palkinnolla ja se on osallistunut hyväksytysti valtakunnallisiin ajokokeisiin (1 km ravi, 1 km käynti)

tai sillä on tuloksia valjakkoajosta tai vetokokeista.

Päätös on ”ensin alkuun ei-lisenssoitu”, kun ori ei täytä vielä vaatimuksia rakenteen tai käyttökyvyn osalta, mutta on todennäköistä, että tulevaisuudessa on odotettavissa parempia tuloksia.

Arvostelulautakunnan tulee päättää, mihin mennessä ori, jolle lisenssiä ei myönnetty, tulee uudestaan esitellä. Orinomistaja voi valittaa lautakunnan päätöksestä esittämällä yhdistyksen hallitukselle kirjallisen valituksen 4 viikon kuluessa yhdistyksen menettelytapasääntöjen mukaan.

Lisenssintipäätökset tulee julkaista. Kantakirjanpitäjän tulee merkitä päätös ”lisenssoitu” passiin, kun omistaja toimittaa passin jalostusorganisaatioon.

Lisenssiorin polveutuminen tulee olla todistettu DNA-testein (ori ja molemmat vanhemmat).

Jalostuslautakunnalla on oikeus muuttaa omia tai edellisten lautakuntien päätöksiä, jos selviää orin sopimattomuus siitokseen tai tiettyyn kantakirjan osaan. Jalostuslautakunnan päätökset ovat voimassa vain hevosilla, joiden polveutuminen on todistettu DNA-testein.

6.3. HEVOSEN ARVOSTELULOMAKE

Paikka, aika

TUOMARI:

HEVONEN:

Sukupuoli, syntymäaika ja väri:

Kasvattaja:

Omistaja:

Polveutuminen:

I.

E.

EI.

Mitat:

ARVOSTELU

PISTEET

1. TYYPIT	_____
rotutyyppi	
sukupuolityyppi	
2. PÄÄ, KAULA, RUNKO.....	_____
3. JALAT	_____
etujalkojen asennot	
takajalkojen asennot	
liikkeiden säännönmukaisuus	
4. KÄYNTI	_____
5. RAVI	_____
6. YLEISVAIKUTELMA	_____

Sanallinen luonnehdinta:

Tuomari: _____
(allekirjoitus)

Arvostelupisteet:

10 – suuremoinen

9 – hyvin hyvä

8 – hyvä

7 – kyllin hyvä

6 – tyydyttävä

5 – riittävä

4 – puutteellinen

3 – melko huono

2 – huono

1 – hyvin huono

0 - arvostelematta

6.4. HEVOSTEN AJO- JA VETOKOKEIDEN SÄÄNNÖT

Kokeisiin kuuluu 1 km raviosuus, 1 km käyntiosuus ja yhdistetty vetokoe. Nuorten luokassa kilpailevat kolme- ja neljävuotiaat hevoset. Nuoret hevoset osallistuvat vain ravi- ja käyntiosuudelle. Vanhempien hevosten luokassa ovat 5-vuotiaat tai vanhemmat hevoset. Vanhemmat hevoset kilpailevat joko kolmiottelussa, jossa lasketaan yhteispisteet ravi-, käynti- ja vetoosuudelta tai kaksoisottelussa (vain käynti- ja raviosuus).

Kokeet järjestää ER-yhdistyksen hallituksen nimittämä tuomaristo:

1. päätuomari
2. ratatuomarit
3. lähettäjä
4. eläinlääkäri

Eläinlääkäri tarkistaa ennen koetta hevosten terveydentilan. Hevosen tulee olla terve, sillä ei saa olla vammoja tai ontumaa, purenna ja silmien tulee olla kunnossa, orilla tulee ilmetä sukupuolityyppi. Hevosen voi kokeisiin tuoda tallista, jossa ei ole 4 viikon aikana esiintynyt tarttuvia tauteja.

Lähtöjärjestyksen ja kellonajan määrää tuomaristo vähintään tuntia ennen kokeiden alkua. Radalla on kerrallaan kaksi hevosta.

Kokeet tehdään pääsääntöisesti yhtenä päivänä, ravi- ja käyntiosuudet tehdään samalla valjastuskerralla.

Hevosilla on ennen lähtöä terveystarkastus. Kokeen tulos ilmoitetaan jokaisen kokeen jälkeen.

Kokeiden sääntöjen rikkomisesta annetaan varoitus. Kolmannen varoituksen jälkeen päätuomarilla on oikeus mitätöidä kokeen tulos.

Varoitus annetaan väärästä askellajista, toistuvista vaihtoaskelista, maaliviivan ylittämisestä väärässä askellajissa.

Kaksois- ja kolmiottelussa selviää paremmuusjärjestys kerättyjen pisteiden perusteella.

RAVI

1 km matka kumipyöräisillä kärryillä, joiden vetovastus on 35 kg eli kärryt painavat yhdessä ohjastajan kanssa 500 kg.

Sääntörikkheet:

1. pitkä laukka – 13 ja useampia laukka-askelia
2. lyhyt laukka – 4...12 laukka-askelta, neljännellä kerralla
3. jalanvaihto – 1...3 laukka-askelta, viidennellä kerralla
4. maaliviivan ylittäminen väärässä askellajissa.

KÄYNTI

1 km matka kumipyöräisillä kärryillä, joiden vetovastus on 100 kg eli raviosuudella käytetyn kärryn taakse kiinnitetään 100 kg painava kelkka.

Sääntörikkeet:

1. pitkä ravi – 7 ja enemmän raviaskelta peräkkäin
2. lyhyt ravi – 4...6 raviaskelta, neljännellä kerralla
3. jalanvaihto – 1...3 raviaskelta, viidennellä kerralla
4. maaliviivan ylittäminen väärässä askellajissa.

YHDISTETTY VETOKOE

Vetokelkan kanssa; liikkeelle lähdössä kelkka on nostettu rullien päälle.

- Kuorma vetovastuksella 240 kg (eli kelkan paino 600 kg), matka 150 metriä,
- Kuormaan lisätään 200 kg, matka 50 metriä.

Vetokokeen aikana on raipan käyttö kiellettyä. Hevonen ei saa poistua radalta.

Vetokokeen aikana ohjastaja voi kävellä kelkan vieressä. Hevosien pään vierestä ohjaaminen on kiellettyä.

Vetokoe järjestetään vanhemmille, vähintään 5-vuotiaille hevosille.

PISTELASKU

RAVI

Aika 2.30 minuuttia antaa 15,00 pistettä. Jokainen sekunti yli 2.30 vähentää 15 pisteestä 0,10 pistettä. Jokainen sekunti alle 2.30 antaa 0,10 pistettä lisää 15 pisteeseen.

Aika	Pisteet	Aika	Pisteet
4.00	6,00	... 3.10	11,00
3.50	7,00	3.00	12,00
3.40	8,00	2.50	13,00
3.30	9,00	2.40	14,00
3.20	10,00 ...	2.30	15,00
		2.20	16,00
		2.10	17,00

Paremmuusjärjestys lasketaan kerättyjen pisteiden perusteella, parempi tulos antaa suuremman pistemäärän.

KÄYNTI

Aika 8.00 minuuttia antaa 15 pistettä. Jokainen sekunti yli 8.00 vähentää 15 pisteestä 0,04 pistettä. Jokainen sekunti alle 8.00 minuutin lisää 0,04 pistettä 15 pisteeseen.

Aika	Pisteet	Aika	Pisteet
10.10	9,80	... 8.50	13,00
10.00	10,20	8.40	13,40
9.50	10,60	8.30	13,80
9.40	10,20	8.20	14,20
9.30	11,40	8.10	14,60
9.20	11,80	8.00	15,00
9.10	12,20	7.50	15,40
9.00	12,60 ...		

Paremmuusjärjestys lasketaan kerättyjen pisteiden perusteella, parempi tulos antaa suuremman pistemäärän.

YHDISTETTY VETOKOE

Matka 150 m + 50 m. Vetokelkan alkupaino torinhevosella ja eestin raskaalla vetohevosella on 600 kg ja eestinhevosella 400 kg.

Pistelasku: 150 m → 5 pistettä + 50 m → 5 pistettä. Maksimipistemäärä yhdistetyssä vetokokeessa on 10 pistettä.

6.5. HEVOSTEN AJO- JA VETOKOKEIDEN JÄRJESTELYOHJEET

Kokeet järjestetään ajo- ja vetokokeiden sääntöjen mukaisesti.

Tavoite: Eestin raskaiden vetohevosien käyttökyyvyn arviointi työkäytössä ja orien lissenssointi.

Kilpailukutsussa on mainittu kokeen paikka, aika, järjestäjät sekä hevosten ikäluokat, joihin voi osallistua.

Kutsussa mainitaan tuomariston kokoonpano.

Kutsussa mainitaan kilpailuluokat.

Esimerkiksi: I 5 v. ja vanhempien hevosten kolmiottelu

Lajit: 1 km ravi, 1 km käynti ja vetokoe kelkalla, jonka alkupaino on torinhevosella ja eestin raskaalla vetohevosella 600 kg ja eestinhevosella 400 kg (150 m + 50 m)

II 5 v. ja vanhempien hevosten kaksoisottelu

Lajit: 1 km ravi ja 1 km käynti

III 3- ja 4-vuotiaiden nuorten hevosten kaksoisottelu

Lajit: 1 km ravi ja 1 km käynti

Kutsussa mainitaan osallistujien palkitseminen tulosten perusteella.

Kutsussa mainitaan mahdolliset tuet, mitkä edistävät nuorten hevosten osallistumista, lissenssoitavaksi tarjottavien orien esittämistä sekä hevuskulttuurin edistämistä.

Kutsussa mainitaan eläinlääkinnälliset vaatimukset ajo- ja vetokokeiden sääntöjen mukaan.

Kutsussa mainitaan rekisteröitymisen määräaika ja tarvittavat tiedot sekä kokeiden aikataulu.

Hevosten ajo- ja vetokokeiden järjestelyohjeet vahvistaa vuosittain Eestin Raskaat Vetohevoset ry:n hallitus.

Ajo- ja vetokokeiden säännöt julkaistaan ER-yhdistyksen kotisivuilla.

6.6. EESTIN RASKAAN VETOHEVOSEN LINEAARISEN ARVOSTELUN OHJEET

Eestin raskaan vetohevosien ulkonäön, liikkeiden ja yleisvaikutelman arvostelun tavoitteena on määrätä hevosen jokaisen tunnuksen kohta lineaarisella asteikolla ja saada sen avulla arviointi orille, jonka jälkeläisiä arvosteltiin. Arvostelu tehdään silmämääräisesti. Arvostelukohdista on kuusi: tyypit – pää, kaula, runko – jalat – käynti – ravi – yleisvaikutelma. Käytössä on 46 yksittäistunnuksesta muodostuva lineaarisen arvostelun menetelmä, jossa arvosteluvälinä on -2 ... 2. Optimaalisin arvostelu ei sijaitse kaikissa arvostelukohdissa asteikon samassa kohtaa. Orille lineaarisen arvostelun antamiseksi tulee arvostella vähintään 5 jälkeläistä.

Arvosteltavat kohdat:

1. TYYPIT

1. Rotutyypin

Rotutyypin tulee viitata rotuominaisuuksiin. Otetaan huomioon rungon mittasuhteet, rungon osien suhteet toisiinsa ja niiden siirtymät.

-2 rotutyypin ilmenee vähän ... 2 rotutyypin hyvin ilmentynyt, 0 on keskimääräinen

2. Sukupuolityypin

Arvostellaan ori- tai tammatyyppin ilmentymistä (ulkonäössä).

-2 sukupuolityypin ilmenee vähän ... 2 sukupuolityypin hyvin ilmentynyt, 0 on keskimääräinen

3. Jalan pituus

-2 jalan pituus alle 50 % säkäkorkeudesta ... 2 jalan pituus yli 50 % säkäkorkeudesta, 0 jalan pituus 50 % säkäkorkeudesta

4. Rungon muoto

Arvostellaan rungon pituutta ja suhteita.

-2 pitkä ... 2 lyhyt, 0 keskimääräinen

5. Kuivuus

-2 täyttynyt ... 2 kuiva, 0 keskimääräinen

2. PÄÄ, KAULA, RUNKO

1. Eristetään suuri, keskikokoinen ja pieni pää. Vertaillaan toisten kehonosien, erityisesti kaulan pituuden, suhteen.

-2 suuri pää ... 2 pieni pää, 0 keskikokoinen pää

2. Silmä

Toivottua suuret, elävät ja ilmeikkäät silmät.

-2 himmeä, pieni ... 2 suuri, ilmeikäs, 0 keskikokoinen, elävä

3. Kaula

Kaulan pituutta verrataan rungon pituuteen ja pään suuruuteen.

-2 lyhyt ... 2 pitkä, 0 pituudeltaan keskimääräinen

4. Kaulan liittymä

Arvostellaan kaulan alalinjan sijaintia olkaniveleen nähden. Korkeassa liittymässä kaulan alareuna on olkanivelestä korkeammalla, matalassa olkanivelestä alempana.

-2 matala ... 2 korkea, 0 keskimääräinen liittymä

5. Säkä

Arvostellaan sään pituutta ja korkeutta. Huonoa on matala, lyhyt tai korkea säkä.

1. Sään korkeus

-2 matala ... 2 korkea, 0 korkeudeltaan keskimääräinen

2. Sään pituus

-2 lyhyt ... 2 pitkä, 0 pituudeltaan keskimääräinen

6. Lapa

1. Lavan pituus

-2 lyhyt ... 2 pitkä, 0 pituudeltaan keskimääräinen

2. Lavan asento

-2 pysty ... 2 viettävä, 0 keskimääräinen

7. Rinta

Arvostellaan rinnan leveyttä etujalkojen yläosan kohdalla.

-2 kapea ... 2 leveä, 0 keskimääräinen

8. Rintakehä

Arvostellaan rintakehän kuperuutta ja rinnan syvyyttä.

1. Rintakehän kuperaus

-2 litteä ... 2 kupera, 0 keskimääräinen

2. Rintakehän syvyys

-2 ei-syvä ... 2 syvä, 0 keskimääräinen

9. Selkä

Arvostellaan selkälinjaa.

1. Selän pituus

-2 lyhyt selkä ... 2 pitkä selkä, 0 keskimääräinen

2. Selän suoruus

-2 notkoselkä ... 2 köyryselkä, 0 suora selkä

10. Lanne

Arvostellaan lanteen pituutta ja vahvuutta.

1. Lanteen pituus

-2 lyhyt lanne ... 2 pitkä lanne, 0 keskimääräinen

2. Lanteen vahvuus

-2 notko lanne ... 2 köyry lanne, 0 suora lanne

11. Lautanen

Arvostellaan lautasen pituutta, leveyttä, asentoa ja muotoa.

1. Lautasen pituus

-2 lyhyt lautanen ... 2 pitkä lautanen, 0 keskimääräinen

2. Lautasen leveys

-2 kapea lautanen ... 2 leveä lautanen, 0 keskimääräinen

3. Lautasen asento

-2 luiska ... 2 vaakatasossa, 0 viettävä

4. Lautasen muoto

-2 kattolautanen ... 2 vakolautanen, 0 soikea

3. JALAT

1. Etujalkojen jalka-asennot

Arvostellaan etujalkojen asentojen leveyttä ja säännöllisyyttä edestä päin.

1. Leveys

-2 ahdas ... 2 leveä, 0 keskimääräinen

2. Säännöllisyys

Arvostellaan haja- ja suppuvarpaisuutta.

-2 suppuvarpainen ... 2 hajavarpainen, 0 säännöllinen

2. Etupolvi

Arvostellaan etupolven asentoa ja kokoa.

1. Asento

-2 sapelijalkainen ... 2 kokkapolvinen, 0 säännöllinen

2. Suuruus

-2 pieni etupolvi ... 2 suuri etupolvi, 0 keskimääräinen

3. Etujalkojen vuohiset

Normaali vuohisten kulma maanpinnan suhteen on 45 astetta.

1. Vuohisten pituus

-2 lyhyet vuohiset ... 2 pitkät vuohiset, 0 keskimääräiset

2. Vuohisten tukevuus

-2 pehmeät vuohiset ... 2 pystyvuohiset, 0 säännölliset

4. Takajalkojen jalka-asennot

Arvostellaan takajalkojen jalka-asentojen leveyttä ja säännöllisyyttä takaa ja sivulta.

1. Leveys
-2 ahdas ... 2 leveä, 0 keskimääräinen
2. Säännöllisyys
-2 ahdaskintereinen ... länkisäärinen, 0 säännöllinen
5. Kinnernivel
Arvostellaan kinnernivel nurkkaa sivulta katsottuna.
-2 pieni kulmaus ... 2 suuri kulmaus, 0 normaali eli 140 astetta
6. Takajalkojen vuohiset
 1. Vuohisten pituus
-2 lyhyet vuohiset ... 2 pitkät vuohiset, 0 keskimääräiset
 2. Vuohisten tukevuus
-2 pehmeät vuohiset ... 2 pystyvuohiset, 0 säännölliset
7. Kaviot
 1. Suuruus
-2 pienet kaviot ... 2 suuret kaviot, 0 keskimääräiset
 2. Muoto
-2 pystykaviot ... 2 lattakaviot, 0 säännölliset
4. KÄYNTI
 1. Käynnin pituus
-2 lyhyt askel ... 2 pitkä askel, 0 keskimääräinen
 2. Käynnin leveys
-2 hivuttava ... 2 laaja, 0 keskimääräinen
 3. Käynnin joustavuus
-2 jäykkä ... 2 joustava, 0 keskimääräinen
 4. Käynnin säännöllisyys
-2 soutaa ... 2 kerii, 0 säännöllinen
 5. Käynnin korkeus
-2 matala ... 2 korkea, 0 keskimääräinen
5. RAVI
 1. Ravin pituus
-2 lyhyt ... 2 pitkä, 0 keskimääräinen
 2. Ravin leveys
-2 hivuttaa ... 2 laaja, 0 keskimääräinen

3. Ravin joustavuus

-2 jäykkä ... 2 joustava, 0 keskimääräinen

4. Ravin korkeus

-2 matala ... 2 korkea, 0 keskimääräinen

6. YLEISVAIKUTELMA

Arvostellaan temperamenttiä (käytös, luonne) ja yhteistyökykyä (kuuliaisuutta).

1. Temperamentti

-2 laiska ... 2 energinen, 0 keskimääräinen

2. Yhteistyökyky

-2 huono ... 2 hyvä, 0 keskimääräinen

LINEAARISEN ARVOSTELUN LOMAKE

Paikka, aika:

Nimi/UELN/synt.aika/väri:

Mitat:

Arvostelukohdat			-2	-1	0	1	2	
TYYPIT	rotutyyppi	Ilmenee vähän						hyvin ilmentynyt
	sukupuolityyppi	Ilmenee vähän						hyvin ilmentynyt
	jalan pituus	matalajalkainen						korkeajalkainen
	rungon muoto	pitkä						lyhyt
	kuivuus	täyttynyt						kuiva
PÄÄ, KAULA, RUNKO	pää	suuri						pieni
	silmät	pieni, himmeä						suuri, ilmeikäs
	kaula	lyhyt						pitkä
	kaulan liittymä	matala						korkea
	säkä	matala						korkea
	säkä	lyhyt						pitkä
	lapa	lyhyt						pitkä
	lapa	pysty						viettävä
	rinta	kapea						leveä
	rintakehä	litteä						kupera
	rintakehä	ei-syvä						syvä
	selkä	lyhyt						pitkä
	selkä	notko						köyry
	lanne	lyhyt						pitkä
	lanne	notko						köyry
	lautanen	lyhyt						pitkä
	lautanen	kapea						leveä
	lautanen	luiska						vaakatasossa
	lautanen	kattolautanen						vakolautanen
JALAT	etujalkojen asento	ahdas						leveä
	etujalkojen asento	suppuvarpain						hajavarpain
	etupolvi	sapelijalkainen						kokkapolvinen
	etupolvi	pieni						suuri
	vuohiset	lyhyet						pitkät
	vuohiset	pehmeät						pystyt
	takajalkojen asento	ahdas						leveä
	takajalkojen asento	ahdaskintereinen						länkisäärinen
	kintereen kulmaus	pieni						suuri
	vuohiset	lyhyet						pitkät
	vuohiset	pehmeät						pystyt
	kaviot	pienet						suuret
	kaviot	pystyt						lattakaviot
KÄYNTI	pituus	lyhyt						pitkä
	leveys	hivuttava						laaja
	joustavuus	jäykkä						joustava
	säännöllisyys	soutaa						kerii
RAVI	pituus	lyhyt						pitkä
	leveys	hivuttava						laaja
	joustavuus	jäykkä						joustava
YLEISVAI- KUTELMA	temperamentti	laiska						energinen
	kuuliaisuus	huono						hyvä